

Söğüt

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 4 - SAYI 19
OCAK - ŞUBAT 2023

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU
NEVZAT KÖSOĞLU

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ
Ertuğrul Alpay

BASKI
Vizyon Basımevi Kağıtçılık
Matbaacılık ve Yay. San. Tic. Ltd. Şti.
Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No:1/Z
Beylikdüzü/İstanbul Tel: (0212) 671 61 51
Sertifika No: 52098

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ
Aylık 90 Abonelik 450 ₺

ISSN
2687-6523

ABONELİK
www.sogutdergisi.com/abonelik

Abonelik bağlantısına
gitmek için kare
kodu telefonunuza
okutabilirsiniz.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Sinan Terzi

YAYIN KURULU
Asuman Demir
Feyza Ay
M. Tuğrul Çolak
Neslihan Magunacı

DANIŞMA KURULU
Ayşegül Büşra Paksoy
Bahtiyar Aslan
Cengizhan Orakçı
Göktürk Ömer Çakır
Merve Sevede Selvi
Oğuzhan Murat Öztürk
Senail Özkan
Şerif Aydemir

İLETİŞİM
sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM
Damla Acar

Söğüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili Söğüt ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

Birileri kalkıp “ülke ve millet olarak zor günlerden geçiyoruz” dediğinde acı bir tebessüm kaplıyor yüzümü. Sanki bu yurdun ve milletin tarihinde sükûnet içinde, kolaylıkla geçmiş tek bir asır varmış gibi... Zor ile yüzleşmeyi, zor ile mücadele etmeyi, zor ile yaşamayı kanıksamış bir millettir Türk Milleti. Zor gün dostuyuzdur ama zora gelmeyiz. Biz, bize oynanan oyunu zor ile bozarız! İşimizi zora koşanın akıbeti iyi olmaz! Bunlara karşın zor ile güzellik olmayacağını da zor ile yapılan işten hayır gelmeyeceğini de biliriz. Zor ile imtihanımız zorludur hâsılı...

Bunca zorluğa rağmen kendimizi kolay ifade ederiz. Meramını anlatmayı bilen, öz dilinden nasibi olan için Türkçemiz tükenmez bir hazine, engin bir denizdir. Gökten ayrı güzel yağar, dağdan ayrı güzel doğar, ovoidan ayrı güzel akar, denize ayrı bir güzellikle dökülür. Tazecik fidana can suyu, ağızlarında ana sütü gibidir. Susuzu kandırır, açı doyurur. Yeter ki niyetler halis, gönüller bir olsun. Yeter ki sözler samimi, muhabbetler içten olsun. Türkçe'nin çözemeyeceği kavga, Türk dilinin halledemeyeceği mesele yoktur. Türkçemizi hor ve hakir görmeye, Türkçemizle viran zihinlerinin paslı fikirlerini saçmaya kalkanlara inat, dilimizin imkânlarını hatırlatmaya, kadrini kıymetini bilmeye devam edeceğiz. Türkçe düşünüp, Türkçe konuşup, Türkçe yazacağız. Öte yandan Türk edebiyatının karşısına Türkçe herzeler koymaya kalkanlar, Türk'ü yok sayıp Türkçe fitne üretmeye çalışanlarla da mücadelemiz sürecektir. Tıpkı feyz aldığımız büyüklerimiz gibi yolun çetini, kavganın zoru bizi yıldırmayacak. İşte bu sayımızda yine o bü-

yüklerimizden biri, “kalemle bayraklaşan”, Türkçenin ve Türk edebiyatının büyük şairi, Ârif Nihat Asya konuğumuz. Onun öyle dizeleri vardır ki en çetrefilli, en karanlık dönemlerde bile yolumuza ışık olur aydınlatır, gönlümüzü ümit olur ferahlatır.

“Bırak bozuk saatler yalan yanlış işlesin!” ihtarıyla ayarı kaçık, mayası bozuk, niyeti bozuklara aldırmandan işimize bakmayı öğütler.

“Bilmem neden gündelik işlerle telaştasın...” suali ile ölümünden kırk sekiz sene sonra bile omuzlarımızdan tutar, sarsar, silkeler adeta!

“Sarsarak köprüleri

Devler geçti bu yollardan:

Dudaklarında Hun Türküleri.

Tulgalı başbuğlar

Ve rüzgârda

Bayraklar, uğultular, tuğlar...”

dizeleri ile mazi ile istikbal arasında köprüler kurar, kim olduğumuzu anımsatır, hatırlamaya çağırır. Aziz ruhu şad olsun.

Tema dosyamızda; Kaygıdan Kavga-ya: İdeoloji ve Edebiyat başlığı altında bir tartışma var. İlgiyle takip edileceğini ve yeni tartışmalara kapı aralayacağını düşünüyoruz.

Söğüt, okurlarının desteği, geniş yazar kadrosu ve gayretli editörleri ile 4. yılına girmiş oldu bu sayı ile. Türk edebiyatı namına bir taş koyabildiysek ne mutlu bize. Tüm dostlarımızdan ricamız; Söğüt'ü okuduğunuz gibi okumasına da vesile olunuz. Baskı ve kargo maliyetlerinin derginin üzerinde yazan fiyatı neredeyse yakaladığı, hatta geçtiği bir dönemde bu güzel işe omuz verenleri yalnız bırakmayacağımızı biliyor, muhabbetlerimizi sunuyoruz.

İÇİNDEKİLER

- DOSYA:**
ÂRİF NİHAT ASYA
PROF. DR. SAADETTİN YILDIZ'LA
ÂRİF NİHAT SOHBETİ / 8
CENGİZHAN ORAKÇI
- ÂRİF NİHAT ASYA'NIN
ADANASI / 19
TAHSİN YILDIRIM
- ÂRİF NİHAT ASYA'YI VE "FETİH
MARŞI"NI HATIRLAMAK / 29
PROF. DR. ÖZLEM FEDAİ
- ALTI KELİMELİK ŞİİRLERİN
HİKÂYESİ: EMZİKLER / 38
PROF. DR. ALİYE USLU ÜSTTEN
- ÂRİF NİHAT ASYA'YI ANLATMAK:
YAKINLARININ GÖZÜNDEN
BİR İNSAN PORTRESİ / 44
FEYZA AY
- ÂRİF HOCA'DAN
ÂRİF DEDE'YE:
ÂRİF NİHAT ASYA'DA
EVLAT SEVGİSİ / 52
RANA SENANUR DOĞAN
- ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ŞİİR
DÜNYASINDA ANNE TEMASI / 58
BÜŞRA YALÇINKAYA
- ARZUHÂL / 65
MEHMET ALİ KALKAN
- BEN
ÂRİF NİHAT / 73
CENGİZHAN ORAKÇI
- TEMA:**
KAYGIDAN KAVGAYA:
İDEOLOJİ VE EDEBİYAT
- MODERNDEN İLERİYE HECE
ŞİİRİ - İDEOLOJİ İLİŞKİSİ / 82
M. TUĞRUL ÇOLAK
- "İDEOLOJİK OLAN" DA
GÜZEL OLABİLİR / 90
BİLGİN GÜNGÖR
- ŞİİRİN İDEOLOJİK AYGITLARI / 93
MERT MEVLÜT GÖKÇE
- "ŞİİR, PİLAV ÜSTÜ NOHUT YER
MI, AZER BÜLBÜL DİNLER MI,
SKINNY JEAN GİYER Mİ?" / 96
SORUSUNUN PEŞİNDEN
YA DA ŞİİR'E İDEOLOJİK BİR
YAKLAŞIM
KADİR TEPE
- DENEME**
- "ADİ" YA DA
"TAVŞANCA" ŞARKILAR / 107
PROF. DR. ALİ DUYMAZ
- KAVUNLU DONDURMA
SEVEN KEDİ / 122
TANER AY
- ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ / 134
ORÇUN ÜÇER
- BİR ŞİİR KARŞILAŞMASI:
EDİRNE KASİDESİ / 170
NECMETTİN TURİNAV
- ÜLKER VE AK YILDIZ / 181
CANSU COŞKUN
- TERCÜME ESERİN
DİLİ ÜZERİNE / 193
ERSİN BAYRAM
- TÜRKÇENİN
GÖNÜL GÖZÜNÜ KİM AÇTI? / 207
PROF. DR. MUSTAFA SARI
- SENİ KİM UNUDAR? / 217
NİLÜFER ATEŞ
- HİKÂYE**
- YERÇEKİMSİZ KRONOTOP / 103
FEYZA AY
- ZAMANIN RUHU / 117
CİHAN ÖZKAN
- AYNI YERDEYİM, TUHAF / 128
AHSEN DALCA KORKUTAN
- KULAK ARKASI / 143
SİNAN TERZİ

ÇÖL AKŞAMLARI SAİD AHMET (MAHİNUR AHMEDOVA)	/ 146	KALDIRIM ÇİÇEKLERİ İÇİN NOTA	/ 152
YARATMA EMİNE ALTINKAYNAK	/ 161	OĞUZ ERTÜRK	
UZUN BİR ACININ YAKIN PLAN KISA ÇEKİMİ NİLÜFER ATEŞ	/ 174	İŞSİZ ŞİİR ONUR BELLİ	/ 160
MİHRALİ'NİN ÇİÇEKLERİ SOLMUŞ ELİF KESİKOĞLU	/ 187	NİZAMLı GEDİK NESLİHAN MAGUNACI	/ 168
HİSSİZSİN AHMET ERGİN	/ 200	AYRI GÖĞE ÖLMEK ALEYNA TARAN	/ 173
BİR DAHA SÖYLE YUSUF! GÜZEL ZEYNEP TUNÇOK	/ 213	KENDİNİ YÜZ ELLİ YIL SONRA TEKRAR YAZAN RAPSODİ	/ 179
BİR KEHANETİN ANATOMİSİ İSMAİL ULUÖZ	/ 228	BAHADDİN TUNCER	
ŞİİR		SON GÜLLEDE ÇİĞNENEN REZENE CAN ÜLGEN	/ 184
VERMÄCHTNİS/VASİYETNÂME GOETHE-SENAİL ÖZKAN	/ 101	YAKLAŞ, ELİNDE OLMAYANLARA	/ 192
EY TERK EDİLMİŞLİK BENİ KORU MURAT SALDIRAY	/ 106	BATUR OZAN TOGAY	
DERMEDEN DERBEDER EYLEYEN İBRAHİM DAŞ	/ 116	BENİ ESKİSİ GİBİ EBRU ÖZDEN	/ 199
CEPHEDE GÜNEŞ VAR AHMET SEFA YALÇIN	/ 121	ATOM VANASI KADİR TEPE	/ 204
ÇOKTANDIR NİNNİ DUYUYOR KULAKLARIN YAHYA ÇERKEZ	/ 127	BEYEFENDİ SİNAN TERZİ	/ 212
THE TYGER/KAPLAN WILLIAM BLAKE- NESLİHAN MAGUNACI	/ 132	SÖYLEŞİ	
GİDİŞİNE SESLER ÜLKESİ CENGİZHAN ORAKÇI	/ 141	İSKENDER PALA İLE SURNÂME ÜZERİNE ABDULLAH EZİK	/ 222
RAHMET PENCEREYE VURUNCA SEYİRLİĞE DALDIM O YERDEN	/ 145	İNCELEME	
SÜREYYA ALTUNKARA		KİTAB-I DEDE KORKUT METNİ VE BULANIK MANTIĞIN DAİMİ ŞÜPHESİ II KEMAL ABDULLA- RAFİK ALİYEYEV	/ 154

PROF. DR. SAADETTİN YILDIZ’LA ÂRİF NİHAT SOHBETİ

■ CENGİZHAN ORAKÇI

1. SİZ AKADEMİK HAYATINIZA ÂRİF NİHAT ASYA İLE BAŞLADINIZ; YÜKSEK LİSANS TEZİNİZ DE, DOKTORA TEZİNİZ DE ÂRİF NİHAT ASYA ÜZERİNE. NİYE BİR BAŞKASI DEĞİL DE ÂRİF NİHAT DİYE SORSAM ÖNCE? BU ÇALIŞMALARINIZDAN KISACA BAHSEDER MİSİNİZ?

Gençlik dönemimin Ârif Nihat’ı Destan, Bayrak, Ağıt ve “Şehitler Tepesi” şairiydi. Bunlar insanın milliyet kirislerini titreten, tansiyonu yüksek ve tansiyonu yükselten şiirlerdir. Türkçenin güçlü bir hitabet dili olduğunu, bu şiirlere Orhun Anıtları’nı, Gençliğe Hitabe’yi, Cem Sultan’ın “Câm-ı Cem nûş eyle ey Cem”ini, Yahya Bey’in “Meded meded bu cihânın yıkıldı bir yanı” gibi birkaç metni eklerseniz çok iyi anlarsınız.

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ADANASI

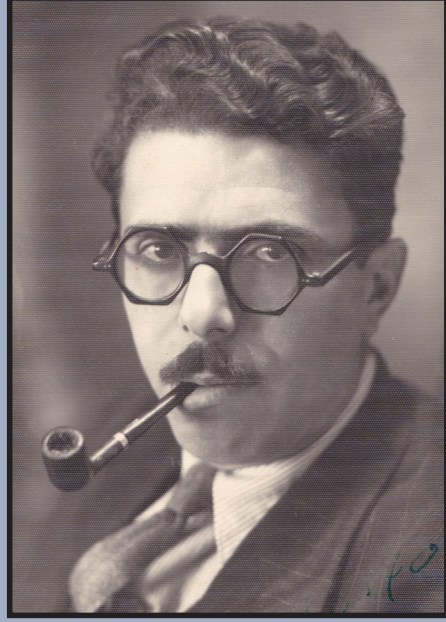

■ TAHSİN YILDIRIM

“Bayrak Şairi”ne Dair

Edebiyatımızda bayrak şairi olarak tanınan Ârif Nihat Asya Cumhuriyet sonrası Türk şiirinin önde gelen kalemlerinden biridir. 7 Şubat 1904'te Çatalca'nın İnceğiz köyünde, Ziver Efendi ile Zehra Hanım'ın ilk ve tek çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Büyük dede Kapusuz Hacı Ahmet, Tokat'ın Kapusuz köyünden İstanbul'a göç etmiş bir ustadır. Asıl adı Mehmet Ârif olan şair, Ârif Nihat Asya ismini alışını şöyle anlatmıştır: “Epey imza değiştirdim. Bir aralık Çatalcalı Ârif dedim, Kesriyeli Sıtkı, Florinalı Nazım gibi... İnceğizli Ârif dediğim de olmuştur. Sonra Mehmet Ârif dedim. Mehmet Akif varken, Mehmet Ârif'e kim bakardı? Bir aralık baktım piyasada Halil Nihatlar, Ali Nihatlar,

ÂRİF NİHAT ASYA'YI VE “FETİH MARŞI”NI HATIRLAMAK

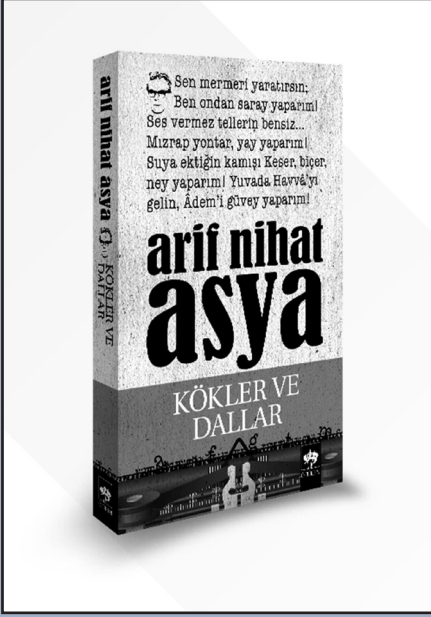
■ PROF. DR. ÖZLEM FEDAİ

Şiir Ne İşe Yarar?..

Rasim Özdenören, Aralık 1982 tarihli bir yazısında “Şiir İşe Yarar mı?” sorusunu sorar. Özdenören, okul çağındaki çocukların “Vi-yana kuşatmasının sebeplerini ve sonuçlarını bilirsem ne olacak; bir üçgenin iç açıları toplamının 180° olduğunu bilmek benim hangi hayati problemimi çözmüş olacak” türünden sorularının “şiirin ne işe yaradığı” hususunda da geçerli olduğuna değinerek şu cevabı verir:

“Şiirin her şeyden önce bizim bilincimizi değiştirdiğini söylemek yeterlidir (...) bilincimiz değişirse, hayata ve kendi hayatımıza müdahale edebilme yeteneğini kazanmış oluruz. Bu da bir insanın bütün

ALTI KELİMELİK ŞİİRLERİN HİKÂYESİ: EMZİKLER

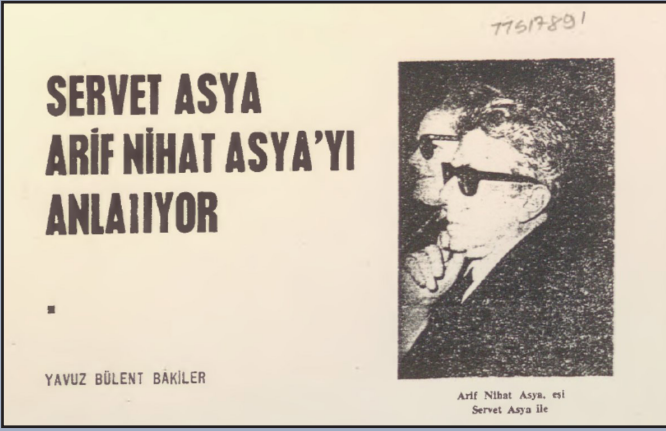
■ PROF. DR. ALİYE USLU ÜSTTEN*

Hayatın hızı karşısında tıpkı uzun şarkılar ve filmler gibi uzun hikâ-yeler de insanların gözünde büyüyen, okuma isteğini azaltan birer metin hâline dönüştü. Artık insanlar kendilerine bir şey katmayacak herhangi bir konuya uzun süre tahammül edemiyorlar. Bu tip okurlar için az ve sıradan sözcüklerden oluşan kısa kısa öykü veya küçürek öykü tahammül edilebilir uzunlukta olsa gerek. Başı ve sonu olmayan bu öy-küler Charles Baxter'in deyimiyle aslında "anlık kurmacalar"dır. "Şiir ile kurmaca, öykü ile taslak, kehanet ile anımsama, kişisel ile kalabalık arasında"¹ olan bu öykülerde şiirde olduğu gibi imgelerden yararlanılır.

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, aliyeuslu@yahoo.com

¹ Bawter, Charles (1997), "Anlık Kurmaca", *Adam Öykü*, S.12: Kısa Kısa Öykü Özel Sayı, s. 90.

ÂRİF NİHAT ASYA'YI ANLATMAK: YAKINLARININ GÖZÜNDEN BİR İNSAN PORTRESİ

■ FEYZA AY

Hisar Dergisi 45. sayısında Yavuz Bülent Bâkiler'in Ârif Nihat Asya'nın eşi Servet Asya ile yaptığı "Servet Asya, Ârif Nihat Asya'yı Anlatıyor" başlıklı röportajdan derlenmiştir. Dergi ve fotoğraf arşivini bizimle paylaştığı için kıymetli Necati Tonga'ya teşekkürlerimizle.

İlk Evlilik

Ârif Nihat Asya'nın çok yakın arkadaşlarından Refik Fikret Sağanak, dergiye verdiği hatıra yazısında anlatıyor:

"Bir gün Ârif bana: 'Refik seninle bir yere kadar gidelim.' dedi. O gün Suadiye tarafına geçeceğimizi söyledi. Kabul ettim. Yüksek Mu-

ÂRİF HOCA'DAN ÂRİF DEDE'YE: ÂRİF NİHAT ASYA'DA EVLAT SEVGİSİ

■ RANA SENANUR DOĞAN

Selim Alp'e.

Ârif Nihat Asya, evlat olmayı bu vatanın evladı olmakla eş değer tutar zira evlatlığını onu saran sarmalayan, okutan, büyüten devlete göstermiştir. Babası Ziver Bey'i yedi günlükken kaybetmiş, annesi Fatma Hanım o üç yaşındayken Osmanlı ordusunda görevli bir Filistinli subayla evlendirilmişti. Oğlunu da yanına almak istemesine rağmen dedesinin tek torunu Ârif'in annesiyle Filistin'e gitmesine dedesi izin vermemişti. Dedesi ve babaannesi de vefat edince halasının yanında büyümüşü. Halasının yanında dediysek de hayatının çoğu yatılı okullarda ve memleketin çeşitli beldelerinde okuyarak ya da öğretmenlik yaparak geçmiştir. Annesine özlemi şiirlerine öylesine sinmiştir ki,

ÂRİF NİHAT ASYA'NIN ŞİİR DÜNYASINDA ANNE TEMASI

■ BÜŞRA YALÇINKAYA

*“Dünyanın arsasında bizim hissemiz mi var
Öksüzleriz, bu hanede bir kimsemiz mi var”*

Hayatın seyrinde yaşadıklarından ayrı düşünemediğimiz sanatçıların edebiyat yolculuklarını takip ederken yaşamlarındaki önemli olayların peşinden gitmemiz gerekir. Ârif Nihat Asya; izlek çeşitliliği ve millî, manevi değerleri yansıtmaları bakımından edebiyatımızın köklü şairlerinden biridir. “Bayrak Şairi” namıyla tanıdığımız sanatçı, toplumu diriltiren mısralarının yanı sıra şahsi hassasiyetlerini yansıtan duygulu yüklü mısralarıyla da dikkat çekmektedir. Şair, şiir yolculuğu boyunca